

Valtuustoaloitteen tekijät: Kuopion Kokoomus

Valtuustoaloite: IPS-pilotin käynnistäminen työmarkkinaosallisuuden vahvistamiseksi Kuopiossa

Me allekirjoittaneet esitämme, että Kuopion kaupunki käynnistää määräaikaisen ja vaikuttavuudeltaan arvioitavan IPS-pilotin (Individual Placement and Support) kaupungin työllisyyspalveluissa työmarkkinaosallisuuden vahvistamiseksi sekä rakentaa pilotin tueksi tiiviin yhteistyörakenteen Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Ehdotamme, että Kuopion kaupunki:

1. Käynnistää määräaikaisen IPS-pilotin
2. Perustaa pilotin ajaksi IPS-tiimin työllisyyspalveluihin
3. Kohdentaa pilotin ensisijaisesti mielenterveys- ja osatyökykyisiin työnhakijoihin
4. Sisällyttää pilottiin rajatun NEET-nuorten kohderyhmän
5. Rakentaa rakenteellisen yhteistyön Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa
6. Mittaa systemaattisesti pilotin vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta

Mikä IPS-malli on?

IPS (Individual Placement and Support) on kansainvälisesti kehitetty ja tutkittu työllistymisen tuen malli. Se kehitettiin alun perin mielenterveyden häiriötä sairastavien henkilöiden työllistymisen tueksi, mutta sitä on sittemmin sovellettu myös muihin osatyökykyisiin ja työmarkkinoilta syrjäytymisriskissä oleviin ryhmiin.

IPS-mallin keskeinen ajatus on:

Työhön mennään mahdollisimman nopeasti, ja tuki kulkee mukana.

Toisin kuin perinteisissä kuntoutusmalleissa, IPS ei perustu pitkään valmistavaan jaksoon, harjoitteluihin tai suojatyöhön ennen varsinaista työllistymistä. Sen sijaan:

- Työnhaku käynnistyy nopeasti
- Työpaikka etsitään yksilöllisesti asiakkaan toiveiden mukaan
- Työhönvalmentaja tekee aktiivista työnantajayhteistyötä
- Työhönvalmentaja toimii yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa

IPS on siis sekä työllistämisen että työkyvyn tuen malli. Suomessa IPS on jo käytössä useilla hyvinvointialueilla, ja THL sekä STM ovat todenneet mallin vaikuttavaksi ja skaalattavaksi.

THL:n kehittämistyössä on tunnistettu erityisesti seuraavat onnistumisen edellytykset:

- Riittävä ja pysyvä henkilöstöresurssi
- Tiivis integraatio sosiaali- ja terveyspalveluihin
- Selkeä johtamisvastuu
- Tulosten systemaattinen mittaaminen
- Mallin toteuttaminen alkuperäisten ydinkriteerien mukaisesti

Näitä oppeja voidaan suoraan hyödyntää Kuopiossa ilman, että mallia tarvitsee rakentaa tyhjästä. Kansallinen kehittämistyö antaa valmiin viitekehyksen, jonka päälle voidaan rakentaa paikallisesti toimiva ratkaisu.

Erityisen merkittävää on, että myös Pohjois-Savon hyvinvointialue toteuttaa Sijoita ja valmenna -kokonaisuutta. Tämä luo todella hyvän mahdollisuuden vahvistaa kuntien ja hyvinvointialueen välistä rakenteellista yhteistyötä juuri siinä kohdassa, jossa IPS-malli sitä edellyttää.

Kuopion kaupunki

Kansainvälisten tutkimusten ja eurooppalaisten kustannusvaikuttavuusvertailujen mukaan IPS-malli tuottaa julkiselle sektorille nettohyötyä, kun huomioidaan vähentyneet etuusmenot ja lisääntyneet verotulot. Työllistyminen avoimille työmarkkinoille on moninkertaisesti edullisempaa kuin pitkäaikainen passiivinen etuusjärjestelmä.

IPS-mallin vaikuttavuus

IPS on yksi tutkituimmista työhön kuntoutumisen malleista maailmassa. Mallin vaikuttavuutta on arvioitu useissa satunnaistetuissa kontrolloiduissa tutkimuksissa ja meta-analyyseissä.

Tutkimustulosten mukaan:

- 20–60 % IPS-asiakkaista työllistyy avoimille työmarkkinoille
- Perinteisissä kuntoutusmalleissa vastaava luku on yleensä 10–20 %
- Työsuhteet kestävät keskimäärin pidempään
- Asiakkaiden elämänlaatu ja toimintakyky paranevat
- Sairaalahoidon tarve voi vähentyä

Suomessa Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on toteuttanut laajan Sijoita ja valmenna -kehittämiskokonaisuuden, jossa yksi keskeinen havainto on, että mallin vaikuttavuus edellyttää:

- Riittävää henkilöstöresurssia
- Mallin toteuttamista sen ydinkriteerien mukaisesti
- Integraatiota sosiaali- ja terveyspalveluihin
- Tulosten systemaattista mittaamista

Lahdessa IPS-mallia on kokeiltu noin 400 henkilön ryhmällä. Heistä noin puolet työllistyi vapaille markkinoille.

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on IPS- pilotissa kokeiltu mallia mielenterveysongelmaisten henkilöiden työllistämiseksi. Kokeiluun osallistui 44 henkilöä, joista 14 työllistyi vapaille markkinoille. Tulokset ovat samaa luokkaa kansainvälisten tutkimusten kanssa.

Kuopiossa voidaan hyödyntää tätä olemassa olevaa tutkimus- ja kehittämispohjaa.

NEET-nuori yhtenä kohderyhmänä

NEET tulee englanninkielisestä ilmaisusta Not in Employment, Education or Training.

NEET-nuori on 15–29-vuotias henkilö, joka ei ole:

- Työssä
- Tutkintoon johtavassa koulutuksessa
- Työvoimakoulutuksessa
- Harjoittelussa

NEET-asema ei tarkoita automaattisesti vakavaa ongelmaa, mutta tutkimuskirjallisuudessa sitä pidetään merkittävänä syrjäytymisriskin indikaattorina. Pitkittynyt NEET-status lisää riskiä:

- Pitkäaikaistyöttömyyteen
- Mielenterveysongelmien kroonistumiseen
- Heikkoon elinkaaritulojen kehitykseen
- Pysyvään työmarkkinoilta irtautumiseen

Kuopion kaupunki

Monilla NEET-nuorilla ei ole vakavaa psykiatrista diagnoosia, mutta heillä voi olla:

- Keskeytyneitä opintoja
- Heikko työmarkkinakiinnittyminen
- Epäonnistuneita työkokeiluja
- Lievää ahdistuneisuus- tai masennusoireilua
- Arjenhallinnan haasteita

Kansainvälisesti IPS-periaatteita on sovellettu myös tällaisiin nuoriin riskiryhmiin. Tulokset ovat olleet lupaavia erityisesti silloin, kun tuki on ollut yksilöllistä ja riittävän intensiivistä.

Miksi IPS-pilotti on ajankohtainen Kuopiossa?

Suomen talous on kääntymässä kasvuun ja työllisyys on ollut nousussa. Erityisesti Itä-Suomen työmarkkinatilanne on kuitenkin edelleen haastava ja rakenteellinen työttömyys on Suomessa korkealla tasolla. Aktivointiasteen heikentyminen on lisännyt pitkäaikaistyöttömyyttä.

Taloukasvu ei automaattisesti ratkaise rakenteellista työttömyyttä. Tarvitaan kohdennettuja, vaikuttavia ja yksilöllisiä ratkaisuja.

IPS tarjoaa tähän tutkitun toimintamallin.

Yhteistyö Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa

IPS-mallin keskeinen periaate on palveluiden integraatio. Työhönvalmentaja toimii yhteistyössä mielenterveys- ja sosiaalipalvelujen kanssa.

Pohjois-Savon hyvinvointialue toteuttaa Sijoita ja valmenna -kokonaisuutta, mikä luo hyvän pohjan rakenteellisen yhteistyön vahvistamiselle.

Pilotin yhteydessä tulee rakentaa selkeä yhteistyömalli, jossa:

- Asiakasprosessi on yhtenäinen
- Vastuut on määritelty
- Tiedonkulku toimii
- Vaikuttavuutta arvioidaan yhdessä

Kuopion kaupungin strategia

Aloite tukee Kuopion visiota Kukoistava Kuopio – kestävä kasvua ja elämänvoimaa.

Se vahvistaa työmarkkinaosallisuutta, ehkäisee syrjäytymistä ja kehittää palveluja tutkimusnäyttöön perustuen. Samalla se ilmentää kaupungin arvoja olemalla vastuullinen ja reilu, rohkea ja ratkaisukeskeinen sekä yhteisöllinen ja rakastettava.

Päiväys

Valtuutettu tai valtuustoryhmä

Allekirjoitus

2.3.2026	Kuopion Kokoomus	

Allekirjoittajat:23.3.2026

1.	Ahonen Jenna	x
2.	Airaksinen Tanja	x
3.	Auvinen Harri	
4.	Backnäs Teemu	x
5.	Berg Marja	x
6.	Cederberg Björn	x
7.	Eskelinen Aleksi	
8.	Eskelinen Heidi	x
9.	Hagert Kalle	
10.	Hakokivi Nina	
11.	Huhta Johanna	x
12.	Jalkala Merja	
13.	Jalkala Tarja	x
14.	Kaartinen Tiina	
15.	Kairinen Petra	x
16.	Karkulahti Saara	
17.	Katainen Elsi	
18.	Keilonen Jenny	
19.	Kilpi Marko	x
20.	Kokki Hannu	
21.	Konttinen Hilka	
22.	Korhonen Kari	
23.	Koskinen Ari	x
24.	Kovalainen Suvi-Tuulia	

25.	Kukkonen Laura	
26.	Kumpulainen Mauno	
27.	Kumpulainen Sami	x
28.	Kurkinen Karoliina	
29.	Kuusela Laura	
30.	Kähkönen Heikki	
31.	Laine Anssi	
32.	Linnanmäki Vesa	
33.	Luoma Tytti	
34.	Lötjönen Vesa	x
35.	Niiranen Pekka	x
36.	Nykänen Jarmo	
37.	Ojala Annukka	x
38.	Ollikainen Keijo	x
39.	Ollila Tessa	x
40.	Partanen Karoliina	
41.	Pehkonen Minna	
42.	Pirinen Risto	
43.	Pitkänen Eveliina	
44.	Pylkkönen Satu	
45.	Pääkkö Sakari	x
46.	Rossi Markku	
47.	Ryynänen Olli-Pekka	x
48.	Röppänen Neeta	
49.	Savolainen Jukka	x

50.	Savolainen Leila	
51.	Savolainen Tuula	
52.	Savolainen-Lipponen Teija	
53.	Sokka Irja	
54.	Sutinen Kari	
55.	Sääski Kaija	x
56.	Tolppanen Tapio	x
57.	Vaattovaara Jenni	
58.	Väätäinen Nanna	
59.	Väätäinen Tuula	
60.	Lindholm Taru	x
61.	Soini Teemu	x
62.		
63.		
64.		
65.		
66.		
67.		
68.		
69.		